

**Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева
Факультет журналистики и политологии
Кафедра политологии**

**МӘНГІЛІК ЕЛ – ОБЩЕНАЦИОНАЛЬНОЕ
ЕДИНСТВО, МИР И СОГЛАСИЕ**

-----

*Материалы - Международной
научно-практической конференции
(г. Астана, 2017г.)*

УДК 378:327(063)

ББК 74.58+66.4

М 36

Ответственный научный редактор Нечаева Е.Л.

К.п.н., профессор

Редакционная коллегия:

Копежанова Д.Е., Дюсембекова М.К., Жанпейсова Қ.Д.

Мәңгілік Ел – Общенациональное единство, мир и согласие: сбор.матер. VI-
Межд. науч.-прак. конф.– Астана, ТОО Мастер По, 2017.- 174 с.

ISBN 978-601-301-928-4

Сборник материалов международной научно-практической конференции содержит доклады ученых, докторантов, магистрантов и студентов казахстанских и зарубежных вузов.

В нем рассматриваются ключевые аспекты социальных и политических процессов Евразийской интеграции, социально-коммуникативные технологии и инновационные процессы в обществе.

В материалах сохранен авторский стиль. Материалы сборника предназначены для широкого круга научной и научно-педагогической общественности, могут быть использованы в теории и практике прикладной политологии и международных отношений.

Ответственность за аутентичность и точность цитат, имен, названий и иных сведений, а также за соблюдение Закона об интеллектуальной собственности несут авторы публикаций и научные руководители.

УДК 378:327(063)

ББК 74.58+66.4

ISBN 978-601-301-928-4

**© Кафедра политологии
ЕНУ им.Л.Н. Гумилева, 2017**

Әдебиеттер:

1. Transparency International Malaysia. <http://transparency.org.my>
2. Black A. Guilds and Civil Society in European political thought from the 12-th Century to the Present. Ithaca,- N. Y., 1984.
3. Thomas Risse, "Let's Argue!: Communicative Action In World Politics," International Organization 54,2000, P. 1-39. For a specific example, see Rodger A. Payne, «Deliberating Global Environmental Politics,» Journal of Peace Research 33 (May 1996), P.129-136.
4. Neta Crawford, Postmodern Ethical Conditions and a Critical Response. Ethics & International Affairs 12 (1998), P.138. See also Crawford, «Decolonization as an international norm: the evolution of practices, arguments and beliefs,» In Emerging Norms of Justified Intervention, ed. by Laura Reed, Carl Kaysen (Cambridge, MA: American Academy of Arts and Sciences, 1993), P.37-61.
5. Both Bohman and Nayef Samhat have similarly pointed toward the promise of international regimes as cites for deliberation. See Bohman, 1999, pp. 506-7; and Nayef H. Samhat, «International Regimes as Political Community» Millennium: Journal of International Studies 26,1997, P. 364.
6. Thomas Risse, "Let's Argue!: Communicative Action In World Politics," International Organization 54,2000, P. 14-5.
7. Marc Lynch, «The Dialogue of Civilisations and International Public Spheres,» Millennium: Journal of International Studies, 29 (Summer 2000), p. 330. In a separate empirical work. Lynchfindsthat Jordanian foreign policy in the 1990s was shaped by discussion in multiple public spheres. Lynch, 1999. State Interests and Public Spheres, The International Politics of Jordan's Identity. NY: Columbia University Press. P.329.43.
8. Kenneth Waltz, Theory Of International Politics, 1979, P.72.
9. Robert O. Keohane and Joseph S. Nye, Transnational Relations and World Politics. Cambridge. 1972. P.26.

Бюлегенова Б.Б.
Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ
саяси ғылымдарының кандидаты, доцент
Астана қ., Қазақстан

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДАҒЫ ЭТНОСАЯСИ ПРОЦЕСС
ЖӘНЕ ОНЫҢ МАҢЫЗЫ**

Қазақстан Республикасы өзінің тәуелсіздігін алғаннан кейінгі жылдары ел аумағында Қазақстан азаматтығына ие болған этнос өкілдерінің өзара тату-тәтті өмір сүріп, ортақ бір тудың астында бас қосып, бейбіт өмір кешуінің алғышарты – ел этносаясатын тұрақтыландырып, экономикасының еңсесін көтеріп, тұрғын халықтың әлеуметтік жағдайын жақсарту, олардың конституциялық құқықтары мен мүдделерін қамтамасыз ету. Көп ұлтты

мемлекеттің басты міндеті – ұлтаралық қатынастарды оңтайландыру, халықаралық қатынастар объектілерінің өзара әрекет етуінің ең қолайлы нұсқаларын іздестіру және жүзеге асыру болып табылады.

Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә.Назарбаев «Қазақстандығы ұлттық мәселенің шешімдерін халықтар арасындағы татулық пен сенімді нығайту арқылы табуға болатынын біздің басты бағытымыз» деп, ымыраға келтіретін жолдарды іздестіру және біріктіретін бастамаларды нығайту арқылы барлық ұлттық топтарды дамыту ісіне негізделуге тиіс екенін атап көрсетті. Демек, ұлтаралық қатынастардың тұрақтылығы ең алдымен түрлі ұлттық топтар мүддесін ескерту және ең бастысы сол мүдделердің үйлесімді іс-қимылын қамтамасыз ету [1].

Бүгінгі таңда, республикада этносаралық қатынастар саласында қақтығыссыз дамудың объективті шарттары бар деп санауға негіз бар. Осы жағдайды қамтамасыз еткен басты факторлардың бірі – республиканың егемендігі жарияланған сәттен бастап қалыптасқан Қазақстан мемлекеттігі болып табылады. Оның құрамына мемлекеттік құрылыстың нысаны және саяси режимнің тұрпаты кіреді. Қазақстанда жүргізіліп жатқан реформаларының эволюциялық-тұрақты сипатында мемлекеттік құрылысын біртұтастығы үлкен рөл атқаратыны сөзсіз. Сондықтанда, біртіндеп жүзеге асырылып жатқан мемлекет тұтастығының біртұтастық принципі қоғамды ұлтаралық қақтығыстардан, тіпті реформалар саясатының тоқтап қалуымен жіктеулерден сақтайтын саяси-құқықтық іргетас болып отыр.

Еліміздің егемендікке ие болу кезеңінде Қазақстанның әлеуметтік-саяси дамуы этникалық фактордың едәуір ықпалын сезінді. Полиэтносты Қазақстан мемлекетінің қалыптасуы этникалық саны – сезімнің, этникалық топтар мүддесінің өзгеруімен қатар өтті. Осы кезде қабылданған заңдар мен нормативтік – құқықтық актілер көп жағдайда республиканың этникалық саясатының негізін қамтиды.

Қазақстандағы тұрақтылықтың сенімді кепілі – барлық қазақстандықтарға тән қасиет: төзімділік пен сыйласымдылық сезімі.

Полиэтносты Қазақстан үшін осы мәселенің «Қазақстан – 2050» жылға дейінгі стратегиялық дамуында аса маңызды ескеріліп, қоғамның ішкі саяси тұрақтылығы мен бірігуі ұлттық қауіпсіздіктен кейінгі маңызды міндет деп айқындалған.

Қазіргі әлемде этникалық процесстердің терең сипат алуын зерттеушілер бірнеше бағытта қарастырып жүр:

- түрлі әлеуметтік – экономикалық саяси құрылыстағы әр алуан елдерді қамтуы;
- қазіргі қақтығыстардың қайсы бірінің немесе көбісінің этникалық сипатта болуы;
- этникалық процестің қоғам өмірінің барлық салаларын қамтуы;
- проблеманы шешу жеке бір елдің қолынан келе бермеуі;

Кезінде О.Бауэр «ұлттық теңдігімен тең құқығы» туралы мәселені шатастырап алуға болмайды: абсолюттік теңдік дамуы мүмкін емес айырмашылықты мойындау теңдіктің негізі болмақ, алайда ұлттардың тең құқығын жүргізіп отырған ұлттық саясат қамтамасыз етуге тиіс деп» дұрыс айтқан. Мысалы, Қазақстандағы қоғамдық ынтымақ органы болып табылатын Қазақстан халықтары Ассамблеясы әрбір ұлттардың азаматтарын саяси – экономикалық және әлеуметтік салаларының жаңғыруына жұмылдырады.

Н.Ә.Назарбаев «Ғасырлар тоғысында» еңбегінде «ұлттық мәселелерге дұрыс қарау, ұлтаралық қатынасты жанашырлық ниетпен шешіп отыру түсіністік пен үйлесімдіктің, бейбітшілік пен татулықтың тұрақтануы» деп дәл көрсеткен.

Жалпы Қазақстандағы ұлтаралық қатнастарды салыстырмалы түрде тыныштық қалпында деп бағалаймыз. Этносаралық қытынастар осындай өтпелі реформа кезеңінде қиын да қарама-қайшылықты аумалы-өтпелі кезеңде әрі қарай қалыптасып жетілу үстінде. Осыған байланысты ұлттар мен ұлыстардың құрамды бөлігі болып саналатын жастарымыздың мінез-құлқына өзгеріп отыр. Олай болса, азаматтық қоғамның келешегінің негізін құрайтын жастарымызда әлеуметтік салада да ұлтаралық қатынастар мәдениетін жоғары дәреже көтеретін, өз бойында бір-біріне деген сыйластық, түсіністік, шыдамдылық, төзімділік қасиеттерін тәрбиелеу аса маңызды. Ел басының Қазақстан халықтарына жолдауларында да Республика халықтарын біріктіре алатын жалпы ұлттық идеологияның қажеттілігі атап көрсетіліп жүр. Оған негіз ретінде жастарымыздың өз бойына сіңіруіне қажетті бірнеше басымдылықтарды атауымыз керек. Олар:

- жас ұрпақтың адам құқығы мен азаттық негіздерін құрметтеп, әсіресе әлеуметтік тегі мен ұлтына қарамауы;
- көп ұлтты қоғамымыздағы әртүрлі қақтығыстар мен өзекті мәселелерді өзіндік деңгейінде шеше білуге үйренуі;
- Қазақстан мемлекетінің азаматтары мен халықтарының көп ұлттық бірлігін сақтай білуге үлестерін қосуы;
- Қоғамдық бірлестіктер мен саяси партиялар, ұлттық-мәдени орталықтардың жұмыстарына ат салысулары;

Республикамыздың егемендігін нығайта түсуге, прогресс пен әділеттілік принциптерінің негізінде бұдан әрі Қазақстан халықтарын топтастыруға бағытталған жұмыстардың әрі қарай ілгері жылжуына келешек иелері жастарымыз белсенді араласу қажет. Демек, қоғамды демократияландыру да, ұлттық сана-сезімді оятуда, ұлттар мәдениетінің, тіліміздің, дәстүріміздің, әдет-ғұрыптарымыздың және де басқа да әр ұлтқа тән салттарымыздың қайта өрлеп, дамуына жастарымыз ерекше ықпал ету керек.

Қазір мемлекетімізде қазақстандықтардың этносаяси ортақтастығы негізінен әртүрлі ұлт-өкілдерінің арасында жаңаша қарым-қатынас түрлері

қалыптасып келеді. Қазіргі қоғамымыздың әлеуметтік-мәдени процесстері мыналарды қамтып отыр:

- соңғы жылдары қалыптасқан әлеуметтік қатынастардың жүйесі;
- қоғамның рухани оның ішінде парасаттылық деңгейі;
- мәдениет саласындағы болып жатқан келелі өзгерістер;
- қоғам өміріндегі әлеуметтік-экономикалық, конструкциялық және құқықтық өзгерістер;
- мемлекетті басқару жүйесінің түрлері мен әдістері және оның іске асырылуы т.б.

Осы жүріп жатқан процестер әрине Қазақстандағы азаматтық бітім мен татулықты саяси тиянақты түрде мемлекетіміздің жүргізіп жатқан жұмысының нәтижесі. Сонымен, Қазақстандағы демократиялық өзгерістердің ажыратылмайтын құрамды бөлігі ұлт аралық қарым-қатынастарды нығайту, тұрақтылық пен татулықты қамтамасыз ету, ұлтаралық проблемалардағы қоғамдық деңгейде шеше білу жас ұрпақтың әлеуметтік саладағы басты міндеті.

«Полиэтникалық қоғам әлемнің барлық мемлекеттеріне тән. Қазіргі заманғы әлем мемлекеттің даму стратегиясында ұлттық және этникалық саясатқа қатысты міндетті түрде нақты бағыт-бағдар болу қажеттігін көрсетіп отыр. Ал этникалық жанжалдар жауапсыз саяси басқарудың салдары. Бұл мәселе мемлекеттік саясаттың мейлінше өткір және жауапкершілігі мол бағыты екені сөзсіз. Бүгінде көптеген полиэтникалық қоғам үшін қауіп төндіре алатын көптеген факторлар бар. Әрине, бұл – әлемдік қаржылық дағдарыс. Сондай-ақ жеделдетілген урбанизация үрдісі мен өмірдің барлық саласында бәсекелестіктің қарқын дамуы политэтникалық қоғамда этностардың қарым-қатынасына әсер ете алады» - деп тұжырымдады М.Тәжин [4].

Мемлекеттің құқықтық басқару құралы этникалық топтардың мүдделерін қорғап, олардың ара-қатынастарын құқықтық ережелермен реттеу арқылы оның жүйелік негізін қаласа, экономикалық басқару құралы шектеулі мемлекеттік ресурстарды үнемдей отырып, этникалық топтар өкілдерінің материалдық қажеттіліктерін тиімді қамтамасыз ету арқылы экономикалық нәтижелерге қол жеткізеді, ал, саяси басқару құралы мемлекеттің саяси әдіс-тәсілдер арқылы этникалық топтардың қалыпты өмір сүруіне оң ықпалы мен әсері етуін жүзеге асыратындығы дәлелденеді. Полиэтникалық және поликонфессиялық Қазақстан жағдайында этносаяси процестердің тиімді жүргізілуі мен дамуы мемлекетіміздегі экономикалық, әлеуметтік және саяси үрдістермен, реформалармен тікелей байланысты. Оның әлеуметтік, мәдени, діни ерекшеліктері мен факторлары мемлекеттің саяси-тарихи кезеңдерімен сабақтасады.

Әдебиеттер:

1. Н.А.Назарбаев «Ғасырлар тоғысында» Алматы, 2001
2. Ю.В.Арутюнян «Этносоциология» Москва, 1998
3. Н.Ж.Байтенов «Межэтническая интеграция» Алматы, 1998
4. М.Тәжин. Қазақстан халқы Ассамблеясының ғылыми-сараптамалық кеңесінің кеңейтілген отырысында сөйлеген сөзі

Галямова М.

магистрант 1 курса специальности «Политология»

ЕНУ им. Л.Н. Гумилева

г. Астана, Казахстан

(Научный руководитель: PhD, доцент кафедры политологии Айкенова Д.М.)

**СОВРЕМЕННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ КАЗАХСТАНСКОГО
ИНФОРМАЦИОННОГО ОБЩЕСТВА**

Воздействие Интернета на сегодняшний день крайне ощутимо: человечество стремится в сторону нового информационного мироустройства. Всемирная сеть объединила миллионы людей и сотни стран, поспособствовала стиранию государственных границ, создала возможности для международного обмена данными в различных областях науки, культуры и образования.

Просыпаясь, каждый второй просматривает новостную ленту, чтобы быть в курсе происходящих событий, тем самым человек вовлекается в информационную среду и может провести анализ текущей ситуации, как в стране, так и в мире. Огромные потоки информации порождают в обществе самые неожиданные последствия. Информация настолько проникла в социально-политические и экономические процессы, что порой вызывает в людях страх перед неопределенностью настоящего и будущего. «Рождаются новые идолы и идеалы, которые объединены тем, что все они существуют вне пределов сфер влияния организаций, традиционно контролирующей ситуацию в обществе. Происходит переосмысление существа личности не только на фоне глобальных информационных потоков, но и в соперничестве с ними» [1].

Как и многие страны, Казахстан не остался в стороне. За 25 лет Независимости государства информационные технологии приобретают значимость и находятся в интенсивном развитии. Так, в одном из главных политических документов страны – в «Стратегии «Казахстан-2050»: новый политический курс состоявшегося государства» Президентом Н. А. Назарбаевым отмечено, что «государство должно стимулировать развитие